

## **Dấu chấm lửng và dấu phẩy**

### **I. Kiến thức cơ bản**

- *Dấu chấm lửng được dùng để:*

- + *Tỏ ý còn nhiều sự vật, hiện tượng tương tự chưa liệt kê hết.*
- + *Thể hiện chỗ lời nói bỏ dở hay ngập ngừng, ngắt quãng.*
- + *Làm giảm nhịp điệu câu văn, chuẩn bị cho sự xuất hiện của một từ ngữ biểu thị nội dung bất ngờ hay hài hước, châm biếm.*

- *Dấu chấm phẩy được dùng để:*

- + *Đánh dấu ranh giới giữa các tế của một câu ghép có cấu tạo phức tạp.*
- + *Đánh dấu ranh giới các bộ phận trong một phép liệt kê phức tạp.*

### **II. Hướng dẫn tìm hiểu câu hỏi phần bài học**

#### **1. Dấu chấm lửng**

Tác dụng của dấu chấm lửng trong từng câu.

a) *Chúng ta có quyền tự hào vì những trang lịch sử vẻ vang thời đại Bà Trưng, Bà Triệu, Trần Hưng Đạo, Lê Lợi, Quang Trung...*

(Hồ Chí Minh)

Dấu chấm lửng ở câu trên có công dụng thể hiện, còn có rất nhiều vị anh hùng nữa mà tác giả chưa kể hết.

b) *Thốt nhiên một người nhà quê, mình mẩy lấm láp, quần áo ướt đầm, tất tả chạy xông vào thở không ra hơi.*

- *Bẩm... quan lớn... đê vỡ mất rồi!*

(Phạm Duy Tốn)

Công dụng của dấu chấm lửng ở câu trên thể hiện – câu nói ngập ngừng đứt quãng.

c) *Cuốn tiểu thuyết được viết trên... bưu thiếp.*

(Báo Hà Nội mới)

Công dụng của dấu chấm lửng biểu thị một nội dung hài hước, châm biếm.

#### **2. Dấu chấm phẩy**

Tìm công dụng của dấu chấm phẩy và thử thay thế.

*a) Cốm không phải là thức quà của người ăn vội; ăn cốm phải ăn từng chút ít, thong thả và ngấm ngấm.*

(Thạch Lam)

Công dụng: Đánh dấu ranh giới giữa các vế của câu ghép có cấu tạo phức tạp.

*b) Những tiêu chuẩn đạo đức của con người phải chẳng có thể nêu lên như sau: yêu nước, yêu nhân dân; trung thành với sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội, và đấu tranh thực hiện thống nhất nước nhà; ghét bóc lột, ăn bám và lười biếng; yêu lao động; coi lao động là nghĩa vụ thiêng liêng của mình; có tinh thần làm chủ tập thể, có ý thức hợp tác giúp nhau; chân thành và khiêm tốn; quý trọng của công, và có ý thức bảo vệ của công; yêu văn hoá, khoa học và nghệ thuật; có tinh thần quốc tế vô sản.*

(Trường Chinh)

Công dụng: Đánh dấu ranh giới giữa các bộ phận có phép liệt kê phức tạp.

### III. Hướng dẫn luyện tập

**Câu 1. Trong mỗi câu có dấu chấm lửng dưới đây, dấu chấm lửng được dùng để làm gì?**

*a) – Lính đâu? Sao bay dám để cho nó chạy xông xộc vào đây như vậy? Không còn phép tắc gì nữa à?*

*- Dạ bẩm...*

*– Đuổi cổ nó ra!*

(Phạm Duy Tốn)

Công dụng: Thể hiện lời nói ngập ngừng, bỏ dở... Tên lính lệ sợ quan không dám nói.

*b) Ô hay, có điều gì bố con trong nhà bảo nhau sao chứ lại...*

(Đào Vũ)

Công dụng: Thể hiện sự ngập ngừng chưa nói hết điều định nói.

*c) Com, áo, vợ, con, gia đình... bó buộc ỳ.*

(Nam Cao)

Công dụng: Tô ý còn nhiều điều khó khăn khác chưa liệt kê hết.

**Câu 2. Nêu rõ công dụng của dấu chấm phẩy trong mỗi câu dưới đây:**

*a) Dưới ánh trăng này, dòng thác nước sẽ đổ xuống làm chạy máy phát điện; ở giữa biển rộng, cờ đỏ sao vàng phấp phới bay trên những con tàu lớn.*

(Thép Mới)

Công dụng: Câu (a) là câu ghép có cấu tạo phức tạp, dấu chấm phẩy có tác dụng đánh dấu ranh giới giữa hai vế.

*b) Con sông Thái Bình quanh năm vỗ sóng òm ọp vào sườn bãi và ngày ngày vẫn mang phù sa và bồi cho bãi thêm rộng; nhưng mỗi năm vào mùa nước, cũng con sông Thái Bình mang nước lũ về làm ngập hết cả bãi soi.*

(Đào Vũ)

Công dụng: Câu (b) là câu ghép có cấu tạo phức tạp, dấu chấm phẩy có tác dụng đánh dấu ranh giới giữa hai vế.

*c) Có kẻ nói từ khi các thi sĩ ca ngợi cảnh núi non, hoa cỏ, núi non, hoa cỏ trông mới đẹp; từ khi có người lấy tiếng chim kêu, tiếng suối chảy để ngâm vịnh, tiếng chim, tiếng suối nghe mới hay.*

(Hoài Thanh)

Công dụng: Câu (c) là câu ghép có phép liệt kê phức tạp, dấu chấm phẩy làm dấu ranh giới giữa các bộ phận đó.

**Câu 3. Viết một đoạn văn ca Huế trên sông Hương trong đó có dùng dấu chấm lửng và dấu chấm phẩy.**

+ *Đoạn dùng dấu chấm lửng:*

Xứ Huế nổi tiếng không chỉ vì có cảnh sông, núi hữu tình mà còn nổi tiếng bởi các điệu hò, hò giã gạo, hò lơ, hò ô ... Nếu được nghe những điệu hò này vào một đêm trăng trên sông Hương du khách sẽ cảm thấy như lạc vào chốn thần tiên.

+ *Đoạn văn có dùng dấu chấm phẩy:*

Chúng ta đọc bài bút kí này như dự một đêm ca Huế trên sông Hương qua ngôn từ; qua hình ảnh, nhạc điệu ý và tình của văn chương, cũng thấy lòng bồi hồi thích thú.